

„Suntem diferiți, dar egali în fața legii. Ar trebui să începem cu fiecare dintre noi - să înțelegem și să respectăm drepturile altor persoane”

Nadejda Hriptievski, expert din partea R. Moldova la Comisia Europeană contra Rasismului și Intoleranței (ECRI)

Discriminarea trebuie combătută la nivel național

Până în prezent, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului (CtEDO) a condamnat Republica Moldova de trei ori pe cazuri ce invocau violarea unor articole din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului care interzic discriminarea. Urmare a acestor condamnări, țara noastră a plătit despăgubiri în sumă de circa 45 mii de euro.

După instituirea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității în calitate de autoritate națională cu atribuții în acest domeniu, experții se arată optimiști că eventualele cazuri de discriminare vor putea fi soluționate la nivel național.

Prima hotărâre emisă de CtEDO pe un caz de discriminare a fost „GenderDoc-M contra Moldovei”. La 7 aprilie 2005, Centrul de informații GenderDoc-M a solicitat Consiliului Municipal Chișinău eliberarea unei autorizații pentru a desfășura o demonstrație pașnică, în fața Parlamentului Republicii Moldova, pentru a încuraja adoptarea legilor care ar proteja minoritățile sexuale împotriva discriminării. La 27 aprilie 2005, Consiliul Municipal Chișinău a respins cererea pe motiv că demonstrația ar fi neînțeleasă. Organizația a acționat Consiliul Municipal în judecată, iar după un an și jumătate de procese, Curtea Supremă de Justiție a hotărât că, în cazul acestei întruniri, demonstrația putea încălca ordinea publică. GenderDoc-M s-a adresat la CtEDO, invocând violarea a trei articole din Convenția Europeană a Drepturilor Omului: art. 11 (**libertatea de întrunire și de asociere**), art. 13 (**dreptul la un recurs efectiv**) și art. 14 (**interzicerea discriminării**). Curtea Europeană a constatat violarea articolelor

invocate de asociație, iar ca prejudiciu moral și material, Republica Moldova i-a plătit acestei organizații circa 11 mii de euro.

Anul acesta, Republica Moldova a fost condamnată pe alte două cazuri care au tangență directă și indirectă cu discriminarea, iar statul a mai plătit despăgubiri de 34.300 de euro.

Angela Frolova, coordonator de program la Centrul de informații GenderDoc-M, speră ca eventualele cazuri de discriminare să fie soluționate de către Consiliul nediscriminare sau în instanțele din țară, fără ca reclamantii să fie nevoiți să-și caute dreptatea la Curtea Europeană. „Știu că acest Consiliu nu are pârghii de sancționare, însă poate lucra cu judecătorii din țară pentru a le explica fenomenul discriminării. În așa fel, magistrații vor ști cum să ia hotărâri corecte, fără ca aceste cazuri să ajungă la CtEDO”.

CONSILIUL POATE LUCRA CU JUDECĂTORII DIN ȚARĂ PENTRU A LE EXPLICA FENOMENUL DISCRIMINĂRII.

Andrei Brighidin, membru al Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, spune că această structură a fost creată anume cu scopul de a soluționa la nivel național eventualele cazuri de discriminare. „Sper foarte mult că acest Consiliu va activa eficient și vom avea rezultate bune. Ne-am putea ocupa și de instruirea judecătorilor în domeniul discriminării, însă este necesar ca magistrații să fie receptivi și să asimileze cunoștințele, pentru ca actul justiției să fie unul corect și imparțial”, conchide Andrei Brighidin.

Televizorul - piesă de mobilier pentru copiii cu deficiențe de auz

Mama unei fetițe cu deficiențe de auz afirmă că posturile de televiziune încălcă flagrant drepturile copiilor cu astfel de probleme, deoarece nu traduc, prin limbajul mimico-gestual sau prin subtitrări, emisiunile destinate micuților. În timp ce specialiștii sunt de părerea că posturile de televiziune ar trebui obligate prin lege să traducă sau să subtitreze emisiunile pentru copii, oamenii de televiziune spun că aceste tehnici de traducere sunt foarte costisitoare.

Până la vârsta de un an, Alesia-Emilia din Chișinău a fost un copil obișnuit, fără probleme deosebite de sănătate. Însă după ce a fost vaccinată, fetița și-a pierdut auzul, devenind hipoacuzică. Ludmila Popazu, mama fetiței, afirmă că la început i-a fost foarte greu să se împace cu ideea că fiica nu o mai poate auzi ca înainte, însă cu timpul a înțeles că nu-i totul pierdut, mai ales după ce a studiat multă literatură de specialitate. „Alesia este un copil curios, dornic să cunoască și asimilează informația foarte ușor, iată de ce petrec mult timp cu ea pentru a o învăța lucruri interesante”, spune femeia.

Acces limitat la informația televizată

Acum Alesia are 10 ani, iar de aproape un an i-a fost fixat un implant auditiv. „Când nu avea acest implant, principala ocupație a fetiței era răsfoitul cărților și jocurile la calculator. Televizorul pentru noi era ca o piesă de mobilier și rareori când micuța viziona filme cu desene animate sau alte emisiuni, deoarece nu auzea ce spun eroii acestor filme”, povestește mama Alesiei. Ea este supărată că posturile de televiziune nu traduc în limbajul semnelor și nici nu subtitrează măcar unele emisiuni destinate copiilor, în special

Ludmila Popazu spune că traducerea unor emisiuni în limbajul mimico-gestual i-ar ajuta pe copiii cu deficiențe de auz să-și îmbogățească vocabularul

cele de cultură generală pentru a-i ajuta pe copiii cu deficiențe de auz să-și îmbogățească vocabularul. „Dacă un copil obișnuit poate afla, de exemplu, despre domnia lui Ștefan cel Mare din mai multe surse, inclusiv de la televizor, pentru copii cu deficiențe de auz, accesul la astfel de informație este limitat și ne pare rău că nu suntem ajutați în soluționarea acestei probleme”, afirmă Ludmila.

Ala Dubinianschi, directoarea Centrului de resocializare și rehabilitare a copiilor cu deficiențe de auz „Casa speranței” din Chișinău propune ca în Codul audiovizualului să fie stipulată obligația ca televiziunile să traducă sau să subtitreze mai multe emisiuni, inclusiv cele pentru copii. „Știu că în Olanda foarte multe emisiuni TV sunt subtitrate, inclusiv cele destinate copiilor”, susține Ala Dubinianschi. De aceeași părere este și Natalia Babeci, directoarea Asociației Surzilor din Republica Moldova: „La noi, legislația prevede ca doar unele buletinele de știri să fie subtitrate sau traduse prin limbajul mimico-gestual, însă pentru persoanele cu dizabilități de auz nu este suficient, ele simțindu-se discriminate”.

Reprezentanții Consiliului Coordonator al Audiovizualului (CCA) susțin că în anul 2012 toate posturile de televiziune au respectat prevederile legislative în vigoare care vizează accesul la informație pentru persoanele cu deficiențe de auz. „Dacă pe parcursul anului 2011 unele posturi TV au fost sancționate, atunci anul trecut astfel de sancțiuni nu au fost aplicate, fiindcă toate posturile de televiziune s-au conformat prevederilor”, afirmă Mariana Cersac, șefa Direcției Monitorizare din cadrul CCA. De menționat că art. 13 (4) din Codul audiovizualului prevede că accesul persoanelor cu deficiențe de auz la emisiunile televizate de importanță majoră și de actualitate este garantat prin interpretarea acestora în limbajul mimico-gestual „cel puțin 20 de minute din timpul zilnic de emisii ale serviciului de programe”.

Traducerea și subtitrarea sunt costisitoare

Oamenii de televiziune susțin însă că traducerea sau subtitrarea unor emisiuni implică costuri majore. Mircea Surdu, directorul televiziunii publice Moldova 1, post care traduce în limbaj

mimico-gestual un buletin de știri pe zi, afirmă că traducerea altor emisiuni este imposibilă în viitorul apropiat: „Nu mă refer doar la salarizarea traducătorului, ci la remunerarea întregii echipe tehnice. E o adevărată piramidă, pe care, din păcate, nu putem să o construim acum, din cauza bugetului mic. Pentru viitor, ne vom gândi la acest lucru”. Despre costuri vorbește și Radu Tataru, grafician la Publika TV: „Informația rezumată în subtitrele la emisiuni este foarte utilă atât pentru persoanele cu deficiențe de auz, cât și persoanelor cu memorie vizuală bună, deoarece informația este asimilată mai bine. Însă un post de televiziune trebuie să achiziționeze un soft special ca să permită subtitrarea informației, iar întreținerea anuală a unui astfel de program ajunge să depășească zece mii de euro”.

Stella Jantuan, vicepreședinta Comisiei parlamentare pentru drepturile omului și relații interetnice, afirmă că cel puțin televiziunea publică ar trebui să țină cont de opinia părinților care au copii cu deficiențe de auz. „CCA trebuie să le asculte doleanțele și, dacă este nevoie, să propună modificări în Codul Audiovizualului. Dacă televiziunilor private nu le putem impune să traducă sau să subtitreze emisiuni pentru copii, atunci televiziunea publică trebuie neapărat să facă acest lucru”. Aurelia Peru-Balan, președinta Consiliului de Observatori al IPNA „Compania „Teledio-Moldova”, susține că ideea este bună și urmează ca cei din conducerea televiziunii publice să vină cu o astfel de propunere.

Potrivit datelor statistice ale asociațiilor de profil, în țară noastră sunt peste 5 000 persoane cu deficiențe de auz, inclusiv 400 de copii școlarizați.

LINIA VERDE ANTIDISCRIMINARE

Ești discriminat?

Apelează gratuit și confidențial Linia nediscriminare

0.800.38003

a Coaliției nediscriminare

Așa DA

persoană cu deficiențe (cu probleme) de auz

persoană cu deficiențe (cu probleme) de vorbire

Așa NU

surd

bălbăit

Din Legea cu privire la asigurarea egalității:

Articolul 5. Modalitățile de eliminare a discriminării

Discriminarea poate fi eliminată prin următoarele modalități:

- prevenirea oricărui fapt discriminător prin instituirea unor măsuri speciale, inclusiv a unor măsuri pozitive de protecție a persoanelor aflate în condiții dezavantajoase față de alte persoane. Măsurile pozitive se vor aplica până la instituirea egalității și includerea socială a persoanelor sau grupurilor de persoane aflate într-o poziție dezavantajată față de alte persoane;
- medierea prin soluționarea pe cale amia-

bilă a conflictelor apărute în urma săvârșirii faptelor discriminatorii;

c) sancționarea comportamentului discriminatoriu;

d) repararea prejudiciului material și moral cauzat ca urmare a actului de discriminare.

Articolul 6. Interzicerea discriminării

Orice formă de discriminare este interzisă. Promovarea unei politici sau efectuarea unor acțiuni sau inacțiuni care încalcă egalitatea în drepturi a persoanelor trebuie să fie înlăturată de autoritățile publice competente și sancționată conform legislației.